

VASTINE TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2025 ARVIOINTIKERTOMUKSEEN

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä

Selvitys yhtymävaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle

Johtoryhmä 23.09.2026

Yhtymähallitus 08.10.2026 § xx

Yhtymävaltuusto 29.10.2026 § xx

Sisällys

Sisällys	2
1 Johdanto ja yhteenveto	3
2 Arvioinnin toteuttaminen	3
3 Vastaukset tarkastuslautakunnan havaintoihin.....	3
3.1 Kaustisen opiskeluhuollon palvelujen riittävyys	3
Vastine havaintoon	3
3.2 Kaustisen tilojen ahtaus ja toimivuus.....	3
Vastine havaintoon	3
3.3 Hevostalouden alan muutokset, vetovoima ja työllistyminen	4
Vastine havaintoon	4
3.4 Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tuen riittävyys	4
Vastine havaintoon	4
3.5 Poissaolot, huoltajayhteistyö ja HOKS-prosessin näkyvyys	4
Vastine havaintoon	4
3.6 Vapaa kulku opetustiloihin ja vierailukäytännöt	4
Vastine havaintoon	4
3.7 Kampusalueiden opasteiden selkeys	5
Vastine havaintoon	5
3.8 Laboratorioalan henkilöstöressurssin riittävyys	5
Vastine havaintoon	5
3.9 VOS-rahoituksen väheneminen ja epävarmuus	5
Vastine havaintoon	5
3.10 Opiskelijavuosien sopeuttaminen ja koulutuksen vaikuttavuus	5
Vastine havaintoon	5
3.11 Strategian mitattavuus, talousarviokytkentä ja henkilöstövaikutukset	6
Vastine havaintoon	6
3.12 Kassatilanne ja maksuvalmius.....	6
Vastine havaintoon	6
3.13 Investointien supistamisen vaikutukset ja korjausvelka	6
Vastine havaintoon	6
3.14 Riskienhallinnan systematiikka ja konserniriskit	6
Vastine havaintoon	6
3.15 Henkilöstön kuormitus, sijaisjärjestelyt ja ohjausasiakirjojen hallinta.....	7
Vastine havaintoon	7
4 Toimeenpano ja seuranta.....	7

1 Johdanto ja yhteenveto

Tarkastuslautakunta hyväksyi vuoden 2025 arviointikertomuksen 9.4.2026. Kuntalain 121 §:n mukaisesti yhtymähallituksen tulee käsitellä kertomus lokakuun 2026 loppuun mennessä ja antaa yhtymävaltuustolle sekä tarkastuslautakunnalle selvitys havaintojen johdosta toteutettavista toimenpiteistä.

Tähän raporttiin on koottu arviointikertomuksessa todettuja noin 15 toiminnan, talouden ja johtamisen kannalta olennaista kehittämishavaintoa. Keskeisiä teemoja ovat opiskeluhuollon ja erityisen tuen riittävyys, turvallisuus, opiskelijoiden opintojen eteneminen, rahoituksen muutoksiin sopeutuminen, strategian toimeenpano, maksuvalmius, investointien pitkäjänteisyys, riskienhallinta sekä henkilöstön jaksaminen.

Johtoryhmä pitää tarkastuslautakunnan havaintoja osuvina ja hyödyllisinä jatkuvan parantamisen näkökulmasta. Vastineissa kuvataan nykytilaa, käynnissä olevia toimenpiteitä ja niitä seurantakäytäntöjä, joilla havaintoihin vastataan vuoden 2026 aikana ja tulevalla strategiakaudella.

2 Arvioinnin toteuttaminen

Arviointikertomus perustuu tilinpäätökseen 2025, projektitoiminnan raporttiin, turvallisuusraporttiin, henkilöstöä ja toimintaa koskeviin suunnitelmiin sekä asiantuntijoiden kuulemisiin ja toimipaikkavierailuihin. Tarkastuslautakunta luokitteli havaintoja vahvuuksiin, seurattaviin asioihin ja riskeihin. Tässä vastineraportissa painotetaan erityisesti seurattavia asioita ja riskejä sekä niitä koskevia käytännön toimenpiteitä.

3 Vastaukset tarkastuslautakunnan havaintoihin

3.1 Kaustisen opiskeluhuollon palvelujen riittävyys

Havainto: Kuraattori käy Kaustisen toimipaikassa kaksi kertaa kuukaudessa ja terveydenhoitaja kerran kuukaudessa. Palvelujen kysyntä ja tarjonta eivät kaikilta osin kohtaa.

Vastine havaintoon

Kpedu käy hyvinvointialueen kanssa säännöllistä vuoropuhelua palvelutarpeesta ja välittää toteuma- sekä tarvetietoa palvelujen kohdentamisen tueksi. Toimipaikan opiskeluhoitoryhmä seuraa tilannetta, tunnistaa kiireelliset tarpeet ja ohjaa opiskelijat viiveettä tarkoituksenmukaisiin palveluihin. Etäpalveluja ja ennaltaehkäisevää yhteisöllistä opiskeluhoitoa hyödynnetään lähipalvelujen rinnalla. Palvelujen riittävyyttä seurataan lukukausittain opiskelijapalautteen, käyntimäärien ja jonotilanteen perusteella.

3.2 Kaustisen tilojen ahtaus ja toimivuus

Havainto: Erityisesti henkilöstön työtilat ovat ahtaat, ja tilojen toimivuuteen sekä turvallisuuteen on kiinnitettävä huomiota.

Vastine havaintoon

Kaustisen tilojen käyttöaste, työpisteiden riittävyys ja turvallisuustarpeet arvioidaan osana kiinteistöjen vuosittaista tilasuunnittelua. Keväällä 2026 valmistuvat varastohalli ja lantala vapauttavat osaltaan nykyisiä tiloja tarkoituksenmukaisempaan käyttöön. Henkilöstötilojen järjestelyjä tarkastellaan yhdessä toimipaikan henkilöstön ja työsuojelun kanssa. Pienet toiminnalliset muutokset toteutetaan kiireellisyysjärjestyksessä ja suuremmat tarpeet kytketään investointiohjelmaan.

3.3 Hevostalouden alan muutokset, vetovoima ja työllistyminen

Havainto: Hevostalousala on voimakkaassa muutoksessa. Keskeytyksiä, vetovoimaa ja valmistuneiden työllistymistä tulee seurata.

Vastine havaintoon

Koulutustarjontaa ja sisältöjä suunnataan yhteistyössä alan yritysten, järjestöjen ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Oma polku -opinnoilla vahvistetaan yksilöllisiä opintopolkuja ja ehkäistään keskeyttämisiä. Hakijamääriä, opintojen etenemistä, työllistymistä ja jatko-opintoihin sijoittumista seurataan vuosittain. Hanketoiminnasta saatava tieto hyödynnetään opetuksen uudistamisessa, mutta ydintehtävän resurssit turvataan erillisellä työ- ja resurssisuunnittelulla.

3.4 Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tuen riittävyys

Havainto: Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrä on kasvanut, ja tuen kohdentamiseen sekä henkilöstön pedagogisiin valmiuksiin liittyy haasteita.

Vastine havaintoon

Oppimisen tuen resurssit kohdennetaan opiskelijatarpeen ja toimialakohtaisen tilanteen perusteella. Erityisopettajien, vastuuhjaajien ja opetushenkilöstön yhteistyötä vahvistetaan yhteisillä toimintamalleilla. Ohjaaville ammattihenkilöille järjestetään pedagogista perehdytystä ja henkilöstöä valmennetaan 1.8.2026 voimaan tuleviin oppimisen tuen muutoksiin. Tuen toteutumista seurataan HOKS-prosessissa, opiskelijapalautteella ja keskeyttämisen tunnusluvuilla.

3.5 Poissaolot, huoltajayhteistyö ja HOKS-prosessin näkyvyys

Havainto: Opiskelijoiden poissaoloihin puuttumista, huoltajille tiedottamista ja HOKSin näkyvyyttä opiskelijalle ja huoltajalle tulee vahvistaa.

Vastine havaintoon

Poissaolojen varhaisen puuttumisen käytäntöä yhdenmukaistetaan kaikilla toimialoilla. Vastuuhjaaja seuraa opintojen etenemistä ja käynnistää sovitut tukitoimet viiveettä. Alaikäisten opiskelijoiden huoltajille viestitään Wilman kautta opintojen etenemisestä ja sovitusta toimenpiteistä tietosuoja säännökset huomioiden. HOKS käsitellään opiskelijan kanssa ymmärrettävästi ja sitä päivitetään aina opiskelutilanteen muuttuessa. Toteutumista seurataan toimialojen laatukatselmuksissa.

3.6 Vapaa kulku opetustiloihin ja vierailukäytännöt

Havainto: Opetustiloihin oli päiväsaikaan esteetön pääsy, ja vierailija tai tuntematon kulkija saattoi liikkua tiloissa vapaasti.

Vastine havaintoon

Kpedu arvioi kampusten kulunhallinnan, ovien lukituskäytännöt ja vierailijoiden vastaanoton osana turvallisuusjohtamista. Toimipaikoille laaditaan yhtenäinen vierailijaohje, jossa määritellään ilmoittautuminen, kulkuluvat, saattaminen ja henkilöstön toiminta poikkeavissa tilanteissa. Teknisiä ratkaisuja kohdennetaan riskiperusteisesti. Käytännöt viestitään henkilöstölle ja opiskelijoille, ja niiden toimivuutta testataan turvallisuuskierroksilla sekä harjoituksissa.

3.7 Kampusalueiden opasteiden selkeys

Havainto: Kampusalueilla tarvitaan nykyistä selkeämmät opasteet.

Vastine havaintoon

Opasteiden nykytila kartoitetaan toimipaikoittain käyttäjä- ja turvallisuusnäkökulmasta. Pääsisäänkäynnit, vastaanottopisteet, esteettömät reitit ja keskeiset opetustilat merkitään yhdenmukaisella tavalla. Digitaalisten kutsujen ja verkkosivujen saapumisohteita täsmennetään samalla. Kiireelliset puutteet korjataan ylläpitotöinä ja laajemmat opasteuudistukset aikataulutetaan kiinteistöpalvelujen työohjelmaan.

3.8 Laboratorioalan henkilöstöresurssin riittävyys

Havainto: Kahden opettajan henkilöstöresurssi muodostaa jatkuvuus- ja haavoittuvuusriskin laboratorioalalla.

Vastine havaintoon

Laboratorioalan opetuksen työmäärä, ryhmäkoot, työturvallisuusvaatimukset ja sijaistettavuus arvioidaan lukuvuosittain. Osaamista jaetaan tiimien välillä ja kriittisille tehtäville nimetään varahenkilöt. Rekrytointi- ja ostopalveluratkaisuja käytetään tarvittaessa opetuksen jatkuvuuden turvaamiseksi. Samalla vahvistetaan työelämäyhteistyötä ja henkilöstön ristiin osaamista niin, ettei koulutuksen laatu ole yksittäisten henkilöiden varassa.

3.9 VOS-rahoituksen väheneminen ja epävarmuus

Havainto: Valtionosuusrahoitus on vähentynyt ja rahoitusperusteet muuttuvat, mikä vaikeuttaa toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua.

Vastine havaintoon

Kpedu jatkaa monivuotista taloussuunnittelua ja päivittää ennusteet rahoituspäätösten sekä suoritustietojen perusteella. Koulutustarjontaa, henkilöstöresursseja ja tilankäyttöä sopeutetaan hallitusti siten, että lakisääteinen tehtävä, koulutuksen laatu ja alueen osaamistarpeet turvataan. Uuden rahoitusmallin vaikuttavuustekijät kytketään johtamisen mittareihin. Talouden toteumaa ja riskejä raportoidaan säännöllisesti johtoryhmälle ja luottamushallinnolle.

3.10 Opiskelijavuosien sopeuttaminen ja koulutuksen vaikuttavuus

Havainto: Vuoden 2026 opiskelijavuositavoite on aiempaa alempi. Sopeutuksen vaikutuksia koulutuksen laatuun, tutkintotuotantoon, työllistymiseen ja opiskelijatytyväisyyteen tulee seurata.

Vastine havaintoon

Koulutustarjonta suunnataan alueen työvoima- ja osaamistarpeisiin sekä tutkintojen ja tutkinnon osien kysyntään. Vaikuttavuutta seurataan opiskelijavuosien lisäksi tutkintojen, osaamispisteiden, työllistymisen, jatko-opintoihin sijoittumisen ja palautteen avulla. Poikkeamiin reagoidaan koulutuslakohtaisessa suunnittelussa. Oppisopimuskoulutuksen ja koulutushankintojen laatua arvioidaan säännöllisesti, ja työpaikkaohjaajien osaamista kehitetään systemaattisesti.

3.11 Strategian mitattavuus, talousarviokytä ja henkilöstövaikutukset

Havainto: Uuden strategian tavoitteille tarvitaan selkeät mittarit, yhteys talousarvioon sekä henkilöstövaikutusten seuranta.

Vastine havaintoon

Strategian 2026–2030 tavoitteille määritellään rajattu mittaristo, lähtötasot, tavoitetasot, vastuut ja raportointiryhmä. Strategiset tavoitteet viedään vuosittain talousarvioon, tulosalueiden käyttösuunnitelmiin ja henkilötason tavoitteisiin. Henkilöstövaikutuksia seurataan työhyvinvointi-, kuormitus- ja osaamismittareilla. Johtoryhmä arvioi etenemistä neljännesvuosittain ja luottamushallinnolle raportoidaan poikkeamat sekä tarvittavat korjaavat toimet.

3.12 Kassatilanne ja maksuvalmius

Havainto: Kassavarat ja noin 9–10 päivän maksuvalmius edellyttävät erityistä huomiota.

Vastine havaintoon

Maksuvalmiutta ennakoidaan jatkuvalla kassavirtaennusteella, joka huomioi valtionosuuksien, hankerahoituksen, palkkojen, investointien ja lainanhoidon ajoituksen. Kassatilanteen poikkeamista raportoidaan talousjohdolle ja johtoryhmälle. Investointien ja muiden merkittävien maksujen ajoitusta sovitetaan tulo- ja rahoitukseen. Tavoitteena on turvata riittävä maksuvalmiuspuskuri ilman tarpeetonta lisävelkaantumista.

3.13 Investointien supistamisen vaikutukset ja korjausvelka

Havainto: Investointien lykkäämisen pitkän aikavälin vaikutuksia opetustilojen kuntoon, turvallisuuteen ja korjausvelkaan tulee seurata.

Vastine havaintoon

Kiinteistöjen kuntoa, käyttöastetta, energiataloutta ja opetuksen toiminnallisia tarpeita arvioidaan 5–10 vuoden suunnittelujaksolla. Investoinnit priorisoidaan turvallisuuden, terveellisuuden, opetuksen laadun ja taloudellisen vaikuttavuuden perusteella. Korjausvelan kehityksestä laaditaan vuosittainen kokonaisarvio investointiohjelman yhteyteen. Tilojen määrää vähennetään hallitusti ja jäljelle jäävien tilojen käyttötarkoituksen mukaisuus varmistetaan.

3.14 Riskienhallinnan systematiikka ja konserniriskit

Havainto: Konsernin yhteistä riskikarttaa ja raportointia tulee yhdenmukaistaa. Osoituskoulutus Oy:n tavoitetaso alitus ja Kampus-yhtiön takausvastuut ovat merkittäviä riskejä.

Vastine havaintoon

Uuden organisaatiomallin riskienhallintavastuut täsmennetään ja konsernin yhteinen riskikartta päivitetään vähintään vuosittain. Merkittävien riskien todennäköisyys, vaikutus, hallintatoimet ja vastuuhenkilöt raportoidaan yhdenmukaisesti. Osoituskoulutus Oy:n taloutta, myyntiä ja tulopohjan kehitystä seurataan kuukausittain. Kampus-yhtiön takausvastuut, korkoriski ja investointitarpeet arvioidaan säännöllisesti konserniraportoinnin yhteydessä.

3.15 Henkilöstön kuormitus, sijaisjärjestelyt ja ohjausasiakirjojen hallinta

Havainto: Organisaatiouudistus ja yhteistoimintamenettelyt ovat lisänneet kuormitusta. Lisäksi sijaisjärjestelyjen toimivuus ja useisiin lähteisiin hajautuneiden ohjeiden omaksuttavuus edellyttävät seuranta.

Vastine havaintoon

Työkuormaa ja jaksamista seurataan henkilöstökyselyillä, onnistumiskeskusteluissa, työterveysyhteistyössä ja aktiivisen tuen mallilla. Esihenkilöitä tuetaan muutoksen johtamisessa ja työn priorisoinnissa. Kriittisiin tehtäviin laaditaan varahenkilö- ja sijaisjärjestelyt. Keskeiset ohjeet kootaan henkilöstölle helposti löydettävään kokonaisuuteen, päällekkäisiä asiakirjoja vähennetään ja muutoksista viestitään yhdenmukaisesti.

4 Toimeenpano ja seuranta

Vastineissa kuvatut toimenpiteet sisällytetään soveltuvin osin vuoden 2026 käyttösuunnitelmiin, talousarvion 2027 valmisteluun, strategian toimeenpanoon sekä toimialojen ja yhteisten palvelujen kehittämistyöhön. Vastuutahot täsmentävät toimenpiteille aikataulut ja seurantamittarit.

Johtoryhmä seuraa kokonaisuuden etenemistä osana säännöllistä toiminnan ja talouden raportointia. Olennaisista poikkeamista ja lisätoimenpiteistä raportoidaan yhtymähallitukselle. Toteutuneista toimista annetaan tarvittaessa täydentävä selvitys tarkastuslautakunnalle.

Toteutuneen toiminnan analyttisen arvioinnin, nykyisen toiminnan sujuvoittamisen ja laadun sekä toimintaympäristön muutoksen ennakkoinnin kautta, Kpedu pyrkii menestymään uuden strategian 2026-2030 aikakaudella. Tätä havainnollistaa alla oleva kuva.

Kokkolassa 23.09.2026

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän johtoryhmä

Yhtymähallituksen käsittely 08.10.2026 § xx

